

Regeringskansliet
c/o Miljö- och Energidepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Vägar till hållbara vattentjänster (SOU 2018:24)

Er beteckning: M2018/01630/Nm

Länsstyrelsen Västernorrland, som också är vattenmyndighet för Bottenhavets vattendistrikt, har tagit del av remiss om Vägar till hållbara vattentjänster (SOU 2018:24).

Länsstyrelsen ställer sig positiv till utredningens inriktning och huvuddelen av förslagen. Följande synpunkter, som utvecklas i yttrandet, är tillägg och avvikelser från utredningens förslag:

- Det är viktigt att inkludera vattenmyndigheterna i den nationella plattformen.
- Kommunala planer för vattenförsörjning bör aktualitetsprövas av kommunfullmäktige med ett angivet tidsintervall.
- Förtydligande om riskhantering av skyfall i den föreslagna ändringen av 6a § (lagen om allmänna vattentjänster).
- Instämmande i Gilbert Nordenswans särskilda yttrande.

Myndigheternas roller

Länsstyrelsen bifaller förslaget att Havs- och vattenmyndigheten ska utses till tillsynsvägledande myndighet för länsstyrelsernas tillsyn enligt vattentjänstlagen. Det är välkommet att ansvarsförhållanden mellan nationella myndigheter tydliggörs och likaså välkommet att förstärka kommunernas ansvar enligt vattentjänstlagen.

Länsstyrelsen vill understryka att vattenmyndigheterna ska inkluderas i den föreslagna nationella plattformen för samverkan om hållbara vattentjänster (s 149). I vattenmyndigheternas åtgärdsprogram föreslås relevanta och kostnadseffektiva åtgärder, vilket utredningen refererar till vid ett flertal tillfällen. Vidare har vattenmyndigheterna bland annat genomfört en fördjupad utredning av källfördelning för övergödande utsläpp, vilket redovisas i de distriktsvisa förvaltningsplanerna 2016–2021 (Del 2). Där finns detaljerade kartunderlag som visar vilka vattenförekomster som har bedömts ha betydande påverkan av små avlopp. Vattenmyndigheterna arbetar kontinuerligt och adaptivt med att förbättra underlag och åtgärdsprogram för vatten. Det vore en förlust för plattformen om inte vattenmyndigheterna ingår.

Etappmål i miljömålssystemet

Förslaget med etappmål tillsammans med metoder för uppföljning ger goda förutsättningar för ökad åtgärdstakt för små avlopp. Det vore en fördel om det är möjligt att samordna tidsramar för etappmålen uppföljning med vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och tillhörande åiterrapportering från kommunerna.

Avloppsdeklarationer

Länsstyrelsen ser positivt på att fastighetsägare får ökat ansvar för egenkontroll genom införandet av obligatoriska avloppsdeklarationer. Det ökar kunskapen hos fastighetsägaren vilket kan förväntas motivera egeninitierade åtgärder, samtidigt som kommunerna får ett underlag för effektivare tillsyn. Länsstyrelsens bedömning är att obligatoriska avloppsdeklarationer skulle bidra till att fler åtgärder vidtas i enlighet med vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och därmed stärker vattenförvaltningens strävan att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten.

I norra Sverige skulle avloppsdeklarationer innebära en särskilt stor fördel för kommunernas tillsynsarbete, med tanke på att i norr finns många glesbygdskommuner med stor andel små avlopp, samtidigt som kommunerna har svårigheter att rekrytera kvalificerade inspektörer i tillräcklig omfattning. Därtill kan inventeringsperioden vara väldigt begränsad (maj till september) på grund av snötäcke. Under barmarksperioden ska även mycket annat tillsynas av kommunernas miljöförvaltningar. Avloppsdeklarationer har potential att effektivisera kommunernas tillsyn, såsom utredningen beskriver.

Kommuners skyldighet att fastställa plan för vattentjänster

Länsstyrelsen är positiv till att kommunerna blir ålagda en mer långsiktig och övergripande planering av vattentjänster och att planen ska beslutas av kommunfullmäktige. Därigenom beslutas planen för vattentjänster på samma nivå som översiktsplanen. Utredningen nämner 12 år som en rimlig tidshorisont i en plan om vattentjänster, men länsstyrelsen ställer sig frågande till att det inte sägs något om med vilket tidsintervall kommunfullmäktige ska revidera/aktualisera planen. En översiktsplan ska aktualitetsprövas minst en gång per mandatperiod. En plan för vattentjänster bör gå hand i hand med kommunens löpande översiktsplanering och vara ett obligatoriskt underlag för översiktsplanen.

Dagvattenhantering i ett förändrat klimat

Länsstyrelsen ställer sig positiv till utredarens förslag att kommunerna ska ta fram en långsiktig plan för att hantera de ökade mängder nederbörd som ett förändrat klimat kan ge, och den belastning det innebär på det kommunala ledningsnätet. En sådan plan ger ökade möjligheter för en långsiktigt hållbar dagvattenhantering, och ger också kommunen en bättre bild över vilka åtgärder som krävs för att minska belastningen på det befintliga nätet, och även belysa behovet av förstärkningar i form av exempelvis öppna

dagvattenlösningar, fördröjningsytor m m. Länsstyrelsen ser dock en risk med den allmänt hållna formuleringen vad gäller innehållet i planen. För att författningsändringen ska få den effekt som utredningen önskar, föreslår länsstyrelsen att redogörelsen i planen även ska innehålla en *beskrivning av hur belastningen kan komma att öka* på de allmänna VA-anläggningarna till följd av skyfall. Därmed blir det en tydlig koppling mellan riskbedömning och riskhantering. Se ändringsförslag till författningstext nedan.

Nuvarande förslag till lydelse:

6 a §

För varje kommun ska finnas en av kommunfullmäktige fastställd plan för hur kommunen långsiktigt ska uppfylla sina skyldigheter att ordna vattentjänster enligt 6 §.

Planen ska innehålla en redogörelse för kommunens bedömning av hur en ökad belastning på de allmänna va-anläggningarna ska hanteras vid skyfall.

Länsstyrelsens förslag till lydelse, ändringsförslag kursiverat:

6 a §

För varje kommun ska finnas en av kommunfullmäktige fastställd plan för hur kommunen långsiktigt ska uppfylla sina skyldigheter att ordna vattentjänster enligt 6 §.

Planen ska innehålla en redogörelse för *hur belastningen på de allmänna va-anläggningarna kan förväntas öka till följd av skyfall, och hur en sådan ökad belastning ska hanteras. Redogörelsen ska omfatta befintlig och planerad bebyggelse.*

Några mindre felaktigheter i kap 3.7

På sid 126 nämns att länsstyrelserna har tagit fram handlingsplaner för hur våra län kan agera för att klimatanpassa samhället. Det är dock inte så att samtliga län föreslår att kommunerna tar fram klimat-anpassningsplaner, som utredaren anger. Handlingsplanerna är utformade utifrån varje läns behov och ser olika ut i sin form. De föreslagna åtgärderna är heller inget som kommunerna, eller andra aktörer, *måste* genomföra utan det är rekommendationer.

På sidan 125 nämns att ”*Svensk Försäkring gör varje år en kommunranking som tittar på hur kommunerna arbetar strategiskt med klimatanpassningsåtgärder.* Det stämmer inte, rankingen har bara genomförts under åren 2015 – 2017.

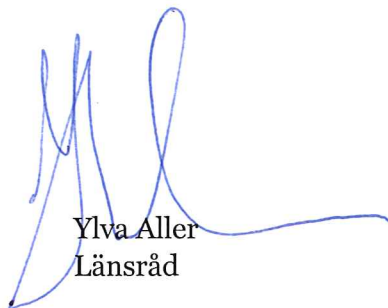
Finansiering av hantering av skyfall

Slutligen vill länsstyrelsen instämma i Gilbert Nordenswans särskilda yttrande om att det behövs en mer genomgripande översyn av översvämningsrisker och hur dagvattenhantering vid extrema skyfall ska finansieras. Det är en problematik som sträcker sig utanför VA-kollektivet

och berör många fler aktörer, där det behövs incitament och åtgärder som ligger utanför VA-huvudmannens rådighet.

Beslutande

Beslutet har fattats av länsråd Ylva Aller med Lisa Dahlén som föredragande. I handläggningen har även Joakim Kruse, Viveka Sjödin, Frida Uebel och Cristina Trigal deltagit.

Ylva Aller
Länsråd

Lisa Dahlén
Vattensamordnare
lisa.dahlen@lansstyrelsen.se
Telefon: 0611-34 93 63